

Boekbespreking: Humlor alla Sveriges arter

Erik van der Spek

Göran Holmström, 2007. Humlor alla Sveriges arter. Så känner du igen dem i naturen - och i trädgården. - Brutus Östlings bokf Symposion. ISBN: 9789171397768. Prijs 198 Kr. (± € 19,-)

Te bestellen via www.naturbokhandeln.se

Dit is een wat bijzondere boekbespreking aangezien ik het Zweeds niet echt machtig ben kan ik de tekst maar beperkt beoordelen. Toch is dit boek een feest om in te bladeren voor iemand die geïnteresseerd is in bijen. Een mooi vormgegeven boek van 160 pagina's met harde kaft voor een redelijke prijs (SEK 198); een dergelijk boek zou de belangstelling voor hommels in Nederland behoorlijk kunnen stimuleren. De ondertitel 'Zo kunt u ze herkennen in de natuur - of in de tuin' zou in Nederland wat minder recht van spreken hebben omdat bij de determinatie vooral van kleuren gebruik gemaakt wordt. Wat in Zweden makkelijker kan dan in onze streken omdat er binnen de soorten minder kleurvariatie voor lijkt te komen.

Het hoofdstuk over de soorten, gesplitst voor de sociale en de koekoekshommels, begint met een determinatie tabel. Daarna is er per soort een uitgebreide beschrijving. Die begint met de verspreiding en het habitat in Zweden. Zeker voor mensen die de geografie van Zweden niet goed kennen is het jammer dat de verspreiding niet met een kaartje maar beschrijvend weer wordt gegeven. Het tweede blok gaat over het uiterlijk met ook schematische weergaven van de kleuren van koningin en mannetje. Daarna is er, indien nodig, een uitgebreid hoofdstuk over het risico de soort met een andere soort te verwarren en afwijkende kleurvormen. De beschrijving wordt afgesloten met een commentaar. De soorttekst is ook voorzien van een uitstekende foto.

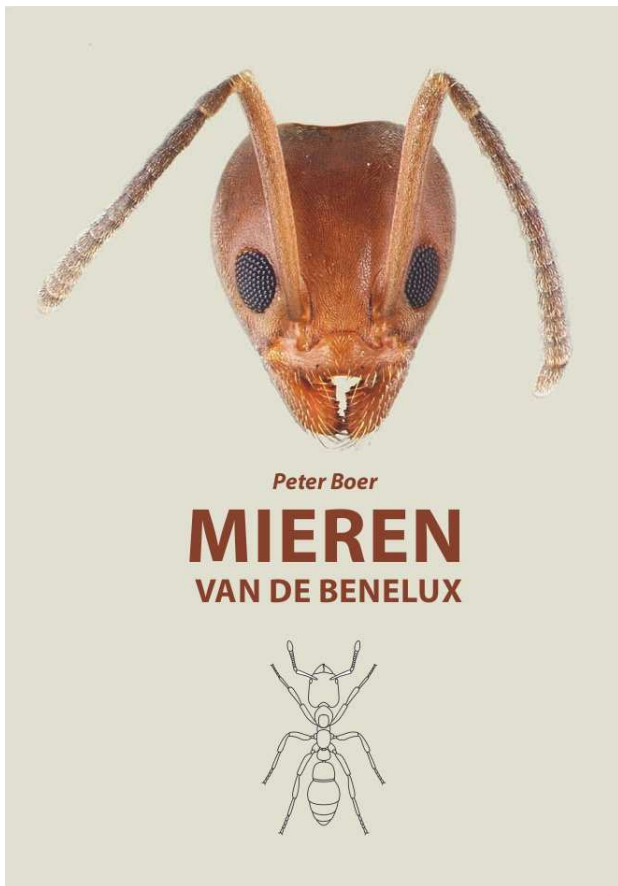
Ook de andere hoofdstukken zijn rijk van goede foto's voorzien. Waar bestudeer ik hommels? Wanneer bestudeer ik hommels? Hoe bestudeer ik hommels? Hommels in de tuin, Hoe gaat het met de hommels? Kortom een fraai boek zeker voor wie in Zweden naar hommels wil gaan kijken.

Boekbespreking: Mieren van de Benelux

Remco Versluijs

Boer, P. 2010. Mieren van de Benelux. Jeugdbondsuitgeverij, 's Graveland. 184 pagina's, ISBN 978-90-5107-043-9, Prijs €10.00.

Er is veel veranderd op mierengebied na het uitkomen van de 'Mierenfauna van de Benelux' van J.K.A. van Boven uit 1986. Jarenlang onderzoek heeft geresulteerd in wijzigingen in wetenschappelijke namen, toekenning van Nederlandse namen aan alle mierensoorten en een grote hoeveelheid nieuwe gegevens omtrent onze mierenfauna. In totaal komen 106 mierensoorten voor in de Benelux en de aangrenzende Duitse deelstaten, Denemarken en Groot-Brittannië. In Nederland kunnen 67 inheemse mierensoorten worden aangetroffen en 13 exoten die zich min of meer hebben weten te vestigen. Vele vaak niet in de vrije natuur maar in verwarmde gebouwen zoals kassen, huizen of hotels. Deze zijn allemaal verwerkt in een nieuw determinatieboekje voorzien van uitgebreide soortbeschrijvingen, determinatietabellen en een bijlage van ongekende waarde.

Het boek is opgebouwd uit drie delen, te beginnen met beschrijvingen van de soorten, subgenera, genera, tribi en subfamilies. Met informatie per soort over nest en leefomgeving, voortplanting, kolonies, relaties, predatie en status is een schat aan kennis overzichtelijk bij elkaar gebracht. Wel dient vermeld te worden dat de soortbeschrijvingen vrijwel steeds betrekking hebben op Nederland. Eenzelfde mierensoort kan elders in Europa een ander gedrag vertonen, een andere habitatvoorkeur hebben, relaties hebben met andere planten of dieren, enzovoorts. Tevens is bij vrijwel iedere soort een korte beschrijving gegeven over mogelijke problemen bij de determinatie. Is er bijvoorbeeld verwarring mogelijk met sterk gelijkende soorten en waar dient dan specifiek op gelet te worden. Het geheel wordt aangevuld met prachtige detailfoto's van mieren bestaande uit een overzichtsfoto vanaf de zijkant en een detailopname van de kop. Deze foto's en foto's van nog vele andere mierensoorten zijn ook terug te vinden op www.antweb.org, een aanrader!

In het tweede deel passeren alle soorten nogmaals de revue, ditmaal in de vorm van determinatietabellen. De vele 'simpele' tekeningen geven duidelijk weer wat er in de sleutel wordt bedoeld. Dit is, aldus de auteur, ook precies de bedoeling geweest van dit werk, eenvoudige tekeningen met handige pijltjes gericht op die kenmerken die van belang zijn. Met dit werk kun je zonder lastige metingen van allerlei lichaamsdelen toch

komen tot een betrouwbare determinatie. Al met al een prima determineerwerk voor zowel professionals als jonge aanstormende myrmecologen en studenten! Bijzonder van deze tabel is ook dat naast werksters en wijfjes/koninginnen ook de mannetjes worden behandeld. In veel determinatie werken worden deze buiten beschouwing gelaten vanwege lastige determinatie. Met dit werk kunnen bijna alle mannetjes mieren gedetermineerd worden tot op soort. De lastige genera *Plagiolepis* en *Temnothorax* en subgenera *Lasius* (*Cautolasius*) en *Lasius* (*Cbthonolasius*) zijn niet verder te determineren.

Tenslotte het derde deel van het boek, de bijlagen. In de literatuur en bronnen is een mooi overzicht te vinden van beschikbare literatuur en internetsites over mieren. Zeer waardevol is de lijst van mieren en biotooptypen in Nederland. Per biotooptype wordt een overzicht gegeven van kenmerkende, indicatieve en aanvullende soorten. Kenmerkende soorten komen in andere biotooptypen niet of nauwelijks voor. Indicatieve soorten hebben hun zwaartepunt en de hoogste dichtheden in dit biotooptype, maar komen ook in andere biotopen voor. Aanvullende soorten worden min of meer regelmatig in dit biotooptype aangetroffen en hebben vaak hun zwaartepunt in andere biotopen. Ook is een vrij gedetailleerde lijst opgenomen van perioden van in Nederland waargenomen zwermbewegingen van gevleugelde mieren (mannetjes en of wijfjes). Tenslotte vinden we een opsomming van alle in de Benelux waargenomen soorten plus inheemse soorten in omliggende landen waaronder de Duitse deelstaten. Per soort is aangegeven in welke landen de soort is aangetroffen en of deze hier inheems dan wel exoot is. Het boek wordt afgesloten met een zeer uitgebreide begrippenlijst en tekeningen met afkortingen van alle onderdelen van mieren zoals die gebruikt worden in de determinatietabel.

Een zeer raadzame en bovenal bruikbare tabel om alle mieren van de Benelux op naam te brengen.

Boekbespreking: Apidae 6 Fauna Helvetica 26

Jan Smit

Amiet, F., M. Herrmann, A. Müller & R. Neumeyer, 2010. Apidae 6. Fauna Helvetica 26. – Schweizerische Entomologische Gesellschaft, 316 p. Verkrijgbaar bij Goecke & Evers (Dld) € 65,- + verzendkosten.

Aan het eind van 2010 is in de serie Fauna Helvetica nummer 26 verschenen; het zesde deel van de tabellen